

1505 13. Dec. 1898: 1. Beh. af Lovf. om en Dampfærgeforb. mellem Gedser og Warnemünde. 1506

utilstrækkelig for Godstransporten og aldeles ufyldstgørende for Persontransporten. Den er langt fra det, som Danmark skulde tilvejebringe her. Hvad enten det blev en Statsroute eller det vedblivende skulde være en subventioneret Route — det ligger der mindre Vægt paa — gælder det om, at det bliver en i alle Henseender fyldstgørende Route. Det forholder sig jo med Hensyn til Persontrafikken saaledes, at gunstige Forhold for Persontrafikken støtte Godstrafikken i en ganske væsentlig Grad, nemlig derigennem, at Forretningsforbindelser først blive indarbejdede fast, naar Forretningsmændene have en let Adgang til at befare det Land, de skulde gøre Forretninger med, og navnlig befare det ad samme Route, som deres Varer skulde gaa; men dette gives der en grumme kummerlig Lejlighed til ved den nuværende Forbindelse over Esbjerg. Det forekommer mig derfor, at naar vi skulde til en betydelig Udvidelse af vore Statskommunikationer, bør vi, som det ogsaa laa i det ærede Medlems Tankegang, der nys havde Ordet, tage et videre Blik paa vore Kommunikationer og navnlig paa ny fæste Blikket paa denne for Danmark saa overordentlig vigtige Route, der ingenlunde er, som den burde være. Men naar man taler om den vigtigste udenrigske Route for Danmark, kunne vi ikke lade være at tænke ogsaa paa en anden subventioneret, indenrigsk Route, nemlig Routen mellem Øerne og Jylland, den yderst ufuldkomne, subventionerede Route mellem Kalundborg og Aarhus. Den har gentagne Gange været omtalt allerede i denne Rigsdagssamling, og næsten hver Uge, der er gaaet, har vist, hvor ufuldkommen den er betjent, trods den forholdsvis betydelige Subvention, her gives. Begge Skibe, der gaa, ere ganske uegnede til Farten. Vi have set den ene Gang efter den anden, at de ikke kunne bestride den; endnu for faa Dage siden — det var i Lørdags — laa Skibene paa begge Sider stille; ganske vist, det var Blæst, men det var dog Vejr, der kunde fares i, det var VNV. med sigtbart Vejr, og i det Vejr burde der dog kunne være Skibe i Gang, som kunde besørge denne Route; men paa begge Sider laa de stille; og dette er overordentlig skadeligt

for, at Routen kan faa Betydning baade for Varetransporten og for Persontrafikken. Naar en Mand først een Gang er kommen ned til Havnen med to Heste, som han skal have over, og har maattet være der 24 Timer eller endog 2 Gange 24 Timer for at komme over med dem, benytter han aldrig i sine Dage mere denne Route eller i alle Tilfælde, han betænker sig mange Gange, inden han gør det, og derfor bliver den Route i Forhold til, hvad der kunde være af Trafik, kun daarlig benyttet. Routen kunde med gode Skibe blive en overordentlig Velgerning baade for Jylland og Øerne. Her er et overordentlig vigtigt Punkt, og jeg skulde meget tilraade, som sagt, at naar det forelagte Lovforslag faar en yderligere Behandling, man da som Momenter til dets Fremme vilde sikre sig, at der bliver gjort noget alvorligt for de efter min Mening mindst lige saa vigtige Router, som jeg har omtalt, fremfor alt naturligvis Esbjergrouten.

Rørdam: Det var med ganske overordentlig stor Glæde, at jeg hørte paa den første ærede Taler, og jeg skal tillade mig at bringe ham en Tak for hans Udtalelser, der ere af stor Betydning. Jeg er derimod ikke saa særlig glad ved det foreliggende Lovforslag, ikke fordi jeg ikke tror, at det maaske kan være et betydeligt Fremskridt og Gode, men det gaar jo saaledes, at det gode som oftest er det bedste værste Fjende, og jeg er bange for, at hvis vi gaa med til at vedtage dette Lovforslag, som omhandler en Udgift af stærkt op imod 3 Mill. Kr., saa vil der være endnu mindre Udsigt til at faa den Route ført igennem, som jeg er ganske enig med den første ærede Taler i at anse for den naturligste og bedste Route for en Forbindelse med Udlandet, nemlig den gamle Plan om en Forbindelse over Lolland-Femern. Da Lolland-Banen blev vedtagen ved Loven af 25de Marts 1872, var det en udtrykkelig Betingelse, at den skulde omfatte en Dampskibsforbindelse mellem Lolland og Femern, saavel som mellem Sjælland og Falster. Dette er jo ingen Sinde kommen til Udførelse — hvorfor kunne maaske andre oplyse — men jeg tror, at man har begaaet en ganske over-